

I. DISPOSICIONS GENERALS

CAP DE L'ESTAT

793 *Reial decret llei 1/2021, de 19 de gener, de protecció dels consumidors i usuaris davant situacions de vulnerabilitat social i econòmica.*

I

L'article 51.1 de la Constitució espanyola estableix que els poders públics han de garantir la defensa de les persones consumidores i usuàries, i n'han de protegir, mitjançant procediments eficaços, la seguretat, la salut i els interessos econòmics legítims.

Per al compliment efectiu d'aquest manament, s'han de considerar les conseqüències provocades en l'àmbit social i econòmic per la pandèmia de la COVID-19, amb repercussions greus en diferents àmbits sectorials, que han afectat especialment les relacions de consum i, en conseqüència, la protecció de les persones consumidores i usuàries, la garantia de les quals en aquestes condicions incumbeix prioritàriament als poders públics i obliga a l'adopció d'actuacions específiques.

En aquest sentit és urgent considerar el concepte de persona consumidora vulnerable en la normativa estatal de defensa de les persones consumidores i usuàries, atenent aquest manament constitucional, en el sentit de garantir amb un grau superior de protecció els drets en determinats supòsits en què la persona consumidora es veu afectada per una situació especial de vulnerabilitat que pot incidir en la seva presa de decisions i, fins i tot, forçar-la a acceptar certes condicions contractuals que en una altra situació no acceptaria. Aquesta figura ja s'ha recollit a la normativa autonòmica i, si bé aquesta necessitat ja era patent abans que succeís aquesta crisi sanitària mundial, la situació actual ha fet més profunda la necessitat urgent de protecció d'aquestes persones que es puguin trobar en una situació especial de vulnerabilitat en una relació de consum.

Per tant, s'inclou per primera vegada a la normativa estatal de defensa de les persones consumidores la figura de la persona consumidora vulnerable, que ha de ser objecte d'una atenció especial tant per part d'autoritats públiques com d'empreses privades en les relacions de consum. Més enllà de la referència tradicional a la situació econòmica de les persones consumidores a l'hora de determinar la seva situació de vulnerabilitat, es constaten diverses situacions en què, agreujades per la situació actual de crisi sanitària, les circumstàncies socials o personals fan que es trobin en una situació especial de subordinació, indefensió o desprotecció en les seves relacions de consum, tal com ha recordat recentment la Comissió Europea amb la publicació de la Comunicació, de 13 de novembre de 2020, sobre la Nova agenda del consumidor: «Reforçar la resiliència del consumidor per a una recuperació sostenible.» Per consegüent, és necessari que la normativa estatal reculli de manera urgent la previsió de les circumstàncies que generen que els drets d'aquestes persones consumidores necessitin una protecció reforçada.

La Nova agenda del consumidor presenta la visió de la política europea de consum per al període 2020-2025. Entre les seves finalitats, a més d'abordar les necessitats actuals de les persones consumidores davant la pandèmia, se subratlla la promoció de mesures per a un mercat únic més ecològic, digital i just, amb l'enfortiment de la confiança i la presa de decisions dels consumidors, així com la protecció eficaç dels seus interessos en les relacions de consum. L'Agenda assumeix un enfocament holístic que comprèn les polítiques de la Unió Europea que tenen un interès especial per a les persones consumidores, i complementa altres iniciatives com el Pacte verd europeu, l'economia circular o, en el marc de les Nacions Unides, l'Agenda 2030.

Per assolir els seus objectius, l'Agenda cobreix cinc àmbits prioritaris: a) la transició ecològica; b) la transformació digital; c) la tutela i defensa dels drets dels consumidors; d) les necessitats específiques de determinats grups de consumidors, i e) la cooperació internacional. Entre aquests, el tercer i el quart són els que estableixen el marc adequat

per a la modificació urgent del text refós de la Llei general per a la defensa dels consumidors i usuaris, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/2007, de 16 de novembre.

La tutela eficaç dels drets de les persones consumidores ha esdevingut més urgent després de l'impacte social i econòmic que la pandèmia de la COVID-19 ha tingut sobre les pràctiques de consum. La Comissió Europea alerta en la seva Comunicació sobre l'augment de pràctiques comercials deslleials, la qual cosa motiva la necessitat d'implantar mesures coordinades amb els estats membres per garantir la protecció dels drets dels consumidors en un entorn cada cop més digital. En aquesta línia, la Nova agenda del consumidor subratlla la necessitat d'abordar les necessitats específiques de consumidors que, per les seves característiques o circumstàncies, requereixin una protecció més gran per garantir la presa de decisions en les relacions concretes de consum d'acord amb els seus interessos.

Entre aquestes, l'Agenda en destaca les següents: la necessitat de garantir tant l'assequibilitat dels productes, béns i serveis, com la disponibilitat d'una informació clara, accessible i fàcil de gestionar sobre aquells; l'adopció d'un enfocament just i no discriminatori en la transformació digital; l'educació permanent, la sensibilització i la formació, especialment de nens, nenes i menors d'edat; o la protecció davant de pràctiques discriminatòries per raó de gènere. En suma, la Nova agenda del consumidor situa al centre de les seves polítiques i mesures la protecció de les persones consumidores que, pel fet de trobar-se en una situació de vulnerabilitat, no puguin adoptar una decisió d'acord amb els seus interessos en una relació de consum.

El concepte de consumidor vulnerable que recull la Nova agenda del consumidor es fonamenta en els estudis teòrics i les recerques empíriques dutes a terme els últims anys sobre la vulnerabilitat referida específicament a l'àmbit del consum. Aquests avenços en el pla acadèmic i en la literatura utilitzada per les institucions internacionals conflueixen en una noció de vulnerabilitat en el consum entesa com la probabilitat *ex ante* que una determinada persona obtingui un possible resultat negatiu en la seva relació de consum.

En particular, la probabilitat que una persona consumidora obtingui resultats negatius en les seves relacions de consum ve condicionada per aspectes com ara la dificultat per obtenir o assimilar informació, una capacitat inferior per comprar, triar o accedir a productes adequats, o una susceptibilitat més gran a deixar-se influir per pràctiques comercials. Atès que la clau perquè les polítiques de protecció de les persones consumidores vulnerables siguin eficaces resideix en la seva capacitat d'actuar de manera preventiva, amb la identificació de les persones o col·lectius que tenen més probabilitat de veure's afectats per aquestes contingències abans que el possible resultat negatiu es produeixi, gran part de la literatura especialitzada s'ha centrat en la identificació dels factors que determinen aquesta vulnerabilitat.

Encara que la identificació dels factors de vulnerabilitat de consum ha donat lloc a múltiples tipologies, hi ha alguns consensos bàsics dins del món acadèmic.

En primer lloc, s'assumeix que la situació de vulnerabilitat no es deriva de circumstàncies estrictament personals, sinó que s'han de considerar aspectes d'origen demogràfic, social i, fins i tot, relacionats amb cada entorn de mercat concret.

En segon lloc, i relacionat amb això, hi ha un consens general en el fet que les condicions que predisposen a la vulnerabilitat en les relacions de consum excedeixen el pla estrictament econòmic, tradicionalment aproximat amb indicadors del nivell de renda. Els primers avenços teòrics en aquest sentit daten dels anys noranta del segle passat i es deriven d'estudis centrats en l'anàlisi de la vulnerabilitat de consum en mercats específics com el de productes farmacèutics o l'alimentari. En aquests casos s'evidenciava amb nitidesa com factors tant d'índole biològica com cultural tenien una importància crucial per estimar la vulnerabilitat en les seves relacions de consum de certs individus o col·lectius.

Recerques posteriors han anat confirmant que la multidimensionalitat de la vulnerabilitat de consum, és a dir, la seva relació amb factors de diferents dimensions, afecta tots els àmbits de consum, i són especialment patents en alguns sectors de consum específics com el financer, l'energètic o el de comerç electrònic.

En tercer lloc, els estudis acadèmics conceben la vulnerabilitat en l'àmbit del consum com un concepte dinàmic, en el sentit que no defineix les persones o els col·lectius com a

vulnerables d'una manera estructural ni permanent. D'aquesta manera, una persona pot ser considerada vulnerable en un determinat àmbit de consum, però no en d'altres. A més, aquesta condició de vulnerabilitat pot variar al llarg del temps segons ho puguin fer les condicions que la determinen, tant les de tipus personal com les socials o de context. En definitiva, les recerques especialitzades confirmen que qualsevol persona pot ser vulnerable en algun moment de la seva vida respecte d'alguna relació de consum específica.

De conformitat amb aquesta aproximació teòrica i conceptual, se significa que la normativa europea comina a protegir les persones consumidores vulnerables, no només en relació amb aspectes econòmics, com tradicionalment s'ha fet en la normativa sectorial, sinó també en relació amb aquelles altres circumstàncies, com ara per exemple l'edat, el sexe, l'origen nacional o ètnic, el lloc de procedència, les persones al·lèrgiques o amb algun tipus d'intolerància alimentària, les víctimes de violència de gènere, les famílies monoparentals, les persones desocupades, les persones amb algun tipus de discapacitat, les persones malaltes, les minories ètniques o lingüístiques, les persones desplaçades temporalment de la seva residència habitual, la població migrant o sol·licitant de protecció internacional, així com les persones amb carències econòmiques o en risc d'exclusió, o qualssevol altres circumstàncies que hi puguin incidir, que generin desavantatge, en les seves relacions de consum. En aquest sentit ja es va pronunciar el Parlament Europeu, en la seva Resolució de 22 de maig de 2012 sobre una estratègia de reforç dels drets dels consumidors vulnerables, o, juntament amb el Consell, en el Reglament 254/2014, de 26 de febrer de 2014, sobre el Programa plurianual de consumidors per al període 2014-2020, que aposta clarament per la protecció de les persones consumidores vulnerables a través de la inclusió de previsions legislatives especials.

Per consegüent, és necessari tenir en compte que són diverses les causes que determinen la possible situació de vulnerabilitat de les persones consumidores i usuàries d'acord amb les relacions de consum específiques que les afectin. És important assenyalar que les relacions de consum estan dissenyades sense tenir en compte les necessitats i les circumstàncies de determinats col·lectius de persones que fan front a obstacles especials a l'hora de desenvolupar-se i exercir els seus drets en condicions d'igualtat. Així, l'impacte de determinades variables psicosocials en les relacions de consum (com ara l'edat, el sexe, l'origen nacional o ètnic, el lloc de procedència o la discapacitat, entre d'altres) situa les persones consumidores en una situació de vulnerabilitat especial que reclama una protecció reforçada dels seus drets. Així mateix, és necessari atendre circumstàncies com el desconeixement de l'idioma, el nivell de formació (ja sigui general o bé específica d'un sector del mercat), el lloc de residència, la situació social, econòmica i financera o, fins i tot, problemes associats a l'ús de les noves tecnologies com a instrument o via d'accés normalitzat al mercat de béns i serveis. A més, és important tenir en compte que diverses causes o factors dels que s'han esmentat poden operar simultàniament o interaccionar entre si, i en aquests casos s'incrementa la situació de vulnerabilitat.

Tot això comporta la necessitat de considerar, entre els col·lectius que es poden trobar en una situació especial de vulnerabilitat en les relacions comercials entre persones consumidores i empresaris a Espanya, diferents grups de persones.

Les persones grans són un dels grups més nombrosos de consumidors a Espanya. Segons les dades provisionals de l'Institut Nacional d'Estadística (INE) de gener de 2020, hi ha 9.278.923 persones de 65 anys o més per a un total de població espanyola de 47.332.614, fet que representa un 19,6% del total de la població. Moltes vegades, factors que poden estar associats a l'edat, com l'estat de salut, el desfasament generacional o el nivell sociocultural, influeixen en la possibilitat de les persones grans per desenvolupar-se com a persones consumidores en igualtat de condicions, principalment en la societat de la informació actual. A més, les persones grans fan front de vegades a barreres relacionades amb la manera com es genera o es proporciona la informació en les relacions de consum, amb l'increment del risc que puguin ser induïdes a error, així com barreres relacionades amb prejudicis i estereotips associats a l'edat. Aquest desfasament generacional que pot afectar les seves relacions de consum s'observa, per exemple, respecte al consum en línia, atès que l'ús que fan d'Internet de manera freqüent les

persones d'entre 65 i 74 anys se situa per sota del 60 %, molt lluny del 83,1 % del total de la població més gran de 16 anys, d'acord amb dades de l'INE.

Així mateix, es visibilitza com la vulnerabilitat també té un component transversal de gènere, atès que a Espanya les dones amb una edat compresa entre els 65 i els 99 anys constitueixen el 57 % respecte dels homes. A més, d'acord amb informació proporcionada per l'Institut de les Dones, les dones d'edat avançada viuen soles amb més freqüència que els homes, tenen ingressos més baixos, pateixen, d'una manera més gran, malalties cròniques, i tenen una percepció subjectiva pitjor de la seva salut i qualitat de vida.

Entre d'altres obstacles que impedeixen o dificulten el desenvolupament en condicions d'igualtat en les relacions de consum, la qüestió del gènere bé es pot entendre com un altre dels factors de vulnerabilitat. Per exemple, d'acord amb dades de l'INE, les compres per Internet per part de les dones són 0,9 punts percentuals inferiors a les dels homes. El fet que el gènere sigui un factor estructural que posiciona en una condició de subordinació en l'àmbit econòmic s'aprecia amb claredat en els indicadors de capacitat econòmica, atès que la renda neta anual mitjana a les llars és superior en aquelles en què la persona de referència és un home (30.531 euros) que en les que ho és una dona (25.198 euros). En relació amb les pensions, per exemple, i d'acord amb dades del Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions, la pensió mitjana de les dones l'octubre de 2020 va arribar a 813,52 euros per 1.235,18 euros dels homes.

Així mateix, entre les dificultats que impedeixen el desenvolupament en condicions d'igualtat en les relacions de consum per qüestions de gènere, la violència de gènere i la tracta de dones i nenes amb finalitats d'explotació sexual s'han de tenir en compte per raó de la seva incidència especial. La violència de gènere situa les dones en risc d'exclusió social, i frustra les seves possibilitats d'inserció al món laboral o les seves expectatives d'independència econòmica, tot això com a conseqüència del control que exerceix l'agressor sobre les víctimes dones. Segons dades de la Creu Roja, el 84 % de les dones víctimes de violència de gènere estan en risc de pobresa i exclusió social, la qual cosa afecta d'una manera directa les seves relacions de consum.

Adicionalment, i en l'àmbit de la qüestió de gènere, hi ha les famílies monoparentals. Aquests col·lectius, encapçalats per dones en un 81 % dels casos, afronten necessitats que els situen en una posició de desigualtat en les relacions de consum. El 46,8 % d'aquestes llars es troba en risc de pobresa i exclusió social i tenen una taxa de pobresa infantil quinze vegades superior a la mitjana. Així mateix, les dones que encapçalen aquestes llars s'han d'enfrontar a situacions d'ocupabilitat inestables, a causa de les escasses possibilitats de conciliació que ofereixen les empreses, la qual cosa provoca que moltes d'elles es puguin trobar en situació de desocupació o de treball en situació irregular atesa la seva condició.

També s'ha de prestar una atenció especial a la situació dels nens, nenes i adolescents que, d'acord amb l'INE, representen el 17,6 % del total de la població, atès que els menors de 16 anys és el col·lectiu més afectat pel risc de pobresa relativa segons l'enquesta de condicions de vida. En les seves relacions de consum, els nens, nenes i adolescents, per exemple, presenten una sensibilitat més gran a la publicitat i a les pràctiques comercials agressives, tenen menys capacitat per reconèixer el perill, es poden sentir atrets per l'aparença de productes que comportin riscos per a la seva salut o seguretat, o poden presentar una sensibilitat més gran davant de la toxicitat de determinades substàncies químiques. Requereixen, tal com la Nova agenda del consumidor adverteix, mesures d'educació permanent, formació i sensibilització.

Igualment és necessari fer esment de les persones amb discapacitat i com pot afectar aquesta situació a les seves relacions de consum. D'acord amb l'enquesta de discapacitat, autonomia personal i situacions de dependència, elaborada per l'INE el 2008 (últim informe disponible), el nombre de persones amb alguna discapacitat s'elevava a 3.847.900 persones, de les quals 1.600.000 aproximadament tenen menys de 65 anys.

Aquestes persones es poden trobar en diferents situacions de vulnerabilitat a l'hora de desenvolupar-se en les relacions de consum depenent de la capacitat de resposta. En aquest sentit, aquestes persones estan més exposades a l'incompliment i la vulneració

dels seus drets com a persones consumidores, per tal com moltes vegades el mercat de béns, productes i serveis no té condicions d'accessibilitat universal, i es dificulta el seu desenvolupament com a consumidors protegits. Per exemple, les persones amb discapacitat visual poden veure impedit l'accés a la informació que incorporen les etiquetes dels productes d'ús quotidià.

D'altra banda, entre els factors que poden afectar la població en general, però que són susceptibles de fer-ho especialment als col·lectius que s'han identificat prèviament com en una situació de vulnerabilitat particular, cal esmentar en primer lloc el nivell de renda de les persones consumidores. En concret, i segons l'enquesta de condicions de vida de l'INE l'any 2019, la població en risc de pobresa o exclusió social (taxa AROPE) es va situar a Espanya en el 25,3%. Una dada que encara no tenia en compte l'impacte de la crisi econòmica deguda a la COVID-19. Impacte que sí que té en compte la Xarxa Europea de Lluita contra la Pobresa i Exclusió Social (EAPN), quan calcula que un 9,2% de la població, més de quatre milions de persones, pateix «pobresa severa», dada coincident amb els estudis de les associacions de consumidors, com l'OCU, que revelen que un 10% de les famílies no arriben a final de mes el 2020.

El nivell formatiu i cultural també pot incidir de manera important en les relacions de consum, i pot situar en posicions de vulnerabilitat les persones consumidores que tenen nivells d'estudis més baixos. És necessari tenir en compte que, actualment, hi ha a Espanya al voltant de 577.600 persones analfabetes funcionals, segons l'última dada de l'enquesta de població activa, la qual cosa incideix de manera directa, per exemple, en la seva capacitat per poder entendre de manera precisa la informació que se'ls facilita en les seves relacions de consum.

Un altre factor que cobra una importància especial és la bretxa digital en les relacions de consum en l'era digital. Si bé l'avenç tecnològic ha representat en molts aspectes una obertura a noves oportunitats de consum, pot situar en una situació de vulnerabilitat el 4,7% de la població que no té connexió a Internet. Però no només poder accedir a aquests serveis és important per poder desenvolupar-se en situacions d'igualtat en les relacions de consum, sinó que adquirir habilitats i coneixements tecnològics és imprescindible per operar de manera adequada en el comerç en línia, aspecte que també té un important component d'edat, atès que només el 17,1% de la població més gran de 74 anys fa un ús diari d'Internet, d'acord amb dades de l'INE.

De la mateixa manera, el lloc de residència també pot ser una causa de vulnerabilitat en les relacions de consum. A part de la ja esmentada dificultat d'accés a serveis bancaris, atès que segons el Banc d'Espanya 4.109 municipis espanyols, el 51,8% del total, no tenen accés a cap oficina bancària, també és important esmentar que les llars amb almenys un membre de 16 a 74 anys residents al 26,3% de les ciutats de menys de 10.000 habitants no tenen accés a Internet per banda ampla fixa. Totes aquestes situacions, a més, s'han vist augmentades amb la situació de crisi sanitària derivada de la COVID-19, que ha comportat un augment del nombre de persones consumidores en situació de vulnerabilitat econòmica. Així, des que el Govern d'Espanya va posar en marxa les diferents moratòries per tractar de pal·liar els efectes de la crisi sanitària en la població econòmicament més vulnerable i fins al 30 de setembre, d'acord amb la informació del Banc d'Espanya, s'han concedit 226.000 moratòries legals hipotecàries i 366.000 moratòries de crèdits al consum. Així mateix, s'han concedit 793.000 moratòries entre hipotecàries i no hipotecàries a l'empara d'un acord marc sectorial bancari.

Per tant, es veu com són nombroses les causes tant endògenes com exògenes que poden situar una persona en situació de vulnerabilitat en les seves relacions de consum, no únicament les seves circumstàncies econòmiques, com tradicionalment s'ha enfocat aquest afer a escala sectorial.

En consideració a tot el que s'ha exposat, els articles d'aquest Reial decret llei es refereixen a les mesures urgents adoptades per fer front a determinades situacions de vulnerabilitat que afecten les persones consumidores i usuàries.

Així, a l'article primer es modifica el text refós de la Llei general per a la defensa dels consumidors i usuaris, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/2007, de 16 de novembre.

La modificació essencial del text refós és la que afecta l'article 3, en relació amb el concepte general de consumidor i usuari, amb la finalitat d'incloure la definició de persona consumidora vulnerable.

Així, es determina que, als efectes d'aquesta norma i sense perjudici de la normativa sectorial que sigui aplicable en cada cas, tenen la consideració de persones consumidores vulnerables respecte de relacions concretes de consum les persones físiques que, de manera individual o col·lectiva, per les seves característiques, necessitats o circumstàncies personals, econòmiques, educatives o socials, es troben, encara que sigui territorialment, sectorialment o temporalment, en una situació especial de subordinació, indefensió o desprotecció que els impedeix l'exercici dels seus drets com a persones consumidores en condicions d'igualtat.

Com a conseqüència d'aquesta previsió, de caràcter essencial en el text refós atès que es determina el concepte de persona consumidora vulnerable, es modifiquen diversos articles del text esmentat amb la finalitat d'adequar el règim de drets de les persones consumidores vulnerables en l'àmbit d'aplicació del text refós de la Llei general per a la defensa dels consumidors i usuaris.

Amb aquesta finalitat s'incorpora la previsió d'aquesta categoria, la de persona consumidora vulnerable, en els preceptes següents:

A l'article 8, sobre drets bàsics dels consumidors i usuaris, del qual es modifica la redacció amb l'objecte de preveure tot el que és relatiu als drets de les persones consumidores vulnerables.

S'introdueix un nou apartat 3 a l'article 17, relatiu al dret a la informació, la formació i l'educació dels consumidors i usuaris, amb la finalitat de considerar la referència a les persones consumidores vulnerables, de manera que es disposa que s'ha de prestar una atenció especial als sectors que, a causa de la seva complexitat o característiques pròpies, tinguin una proporció més gran de persones consumidores vulnerables entre els seus clients o usuaris, atenent de manera precisa les circumstàncies que generen la situació de concreta vulnerabilitat.

Es modifica l'apartat 2 de l'article 18, dedicat a l'etiquetatge i la presentació dels béns i serveis, amb l'objecte de determinar que, sense perjudici de les exigències concretes que s'estableixin reglamentàriament i de la normativa sectorial que sigui aplicable en cada cas, que han de prestar una atenció especial a les persones consumidores vulnerables, tots els béns i serveis posats a disposició dels consumidors i usuaris han de ser de fàcil accés i comprensió i, en tot cas, han d'incorporar, adjuntar o, en darrera instància, permetre obtenir de manera clara i comprensible informació veraç, eficaç i suficient sobre les seves característiques essencials, tal com s'hi detalla.

Amb el mateix objecte es fa una nova redacció de l'article 19, relatiu a les pràctiques comercials, d'una rellevància especial per a l'objecte pretès pel Reial decret llei, atès que es disposa que els interessos econòmics i socials legítims dels consumidors i usuaris s'han de respectar en els termes que estableix aquesta norma, i s'ha d'aplicar, a més, el que preveuen les normes civils i mercantils, les regulacions sectorials d'àmbit estatal, així com el que preveu la normativa comunitària i autonòmica que sigui aplicable, i s'incorpora al text refós la referència al fet que les pràctiques comercials dels empresaris queden subjectes al que disposen el text refós, la Llei 3/1991, de 10 de gener, de competència deslleial, i la Llei 7/1996, de 15 de gener, d'ordenació del comerç detallista, no obstant la normativa sectorial que sigui aplicable en cada cas.

A aquest efecte es preveu que respecte a les pràctiques comercials relatives a serveis financers i béns immobles, o en l'àmbit de les telecomunicacions o energètic, es poden establir normes legals o reglamentàries que ofereixin una protecció més gran al consumidor o usuari. I que les polítiques públiques que incideixen en l'àmbit del consum i les pràctiques comercials orientades a les persones consumidores vulnerables han d'estar destinades dins de l'àmbit de les relacions entre consumidors o usuaris i empresaris a preveure i remoure les circumstàncies que generen la situació de vulnerabilitat, així com a pal·liar-ne els efectes, en particular en relació amb les comunicacions comercials o la informació precontractual facilitada, l'atenció postcontractual o l'accés a béns o serveis bàsics.

Amb la mateixa finalitat, es modifica l'article 20, relatiu a la informació necessària en l'oferta comercial de béns i serveis, amb l'objecte de precisar que, sense perjudici de la normativa sectorial que si s'escau sigui aplicable, la informació necessària que ha d'incloure l'oferta comercial s'ha de facilitar als consumidors o usuaris, principalment quan es tracti de persones consumidores vulnerables, en termes clars, comprensibles, veraçs i en un format fàcilment accessible, de manera que assegurin la seva comprensió adequada i permetin la presa de decisions òptimes per als seus interessos.

Així mateix, es modifica l'article 43, relatiu a la cooperació en matèria de control de qualitat, amb la finalitat de dotar el text de coherència semàntica i gramatical en relació amb la nova figura de persona consumidora vulnerable.

Finalment, es modifica l'apartat 1 de l'article 60, sobre informació prèvia al contracte, amb la finalitat de preveure de manera expressa tot el que és relatiu a la informació a les persones consumidores vulnerables, i es concreta que l'empresari li ha de facilitar de manera clara i comprensible la informació rellevant, veraç i suficient sobre les característiques principals del contracte, en particular sobre les seves condicions jurídiques i econòmiques, i s'estableixen, sense perjudici de la normativa sectorial que si s'escau sigui aplicable, els termes i el format en què s'ha de subministrar aquesta informació, principalment quan es tracti de persones consumidores vulnerables, per garantir la seva comprensió adequada i que els permeti la presa de decisions òptimes per als seus interessos.

Per la seva banda, mitjançant l'article segon, es modifica la disposició final primera del Reial decret legislatiu 1/2007, de 16 de novembre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei general per a la defensa dels consumidors i usuaris i altres lleis complementàries, relativa al títol competencial, amb l'objecte d'adequar-ne el contingut en coherència amb les modificacions operades al text refós vinculades al caràcter de normativa bàsica estatal dels preceptes que són objecte de modificació.

Les modificacions anteriors es dicten a l'empara de la competència exclusiva atribuïda a l'Estat per la regla 13a de l'article 149.1 de la Constitució espanyola, que atribueix a l'Estat la competència exclusiva sobre bases i coordinació de la planificació general de l'activitat econòmica.

I això atenent el fet que la competència estatal sobre l'ordenació general de l'economia empara totes les normes i actuacions, sigui quina sigui la seva naturalesa, orientades a l'assoliment d'una sèrie de fins, entre els quals la doctrina constitucional [STC 34/2013, de 14 de febrer, FJ 4.b)] ha situat el d'incidir en principis rectors de la política econòmica i social (STC 95/2002, FJ 7 i 11, seguida per les STC 190/2002, de 17 d'octubre, 228/2003 i 230/2003, totes dues de 18 de desembre), i que s'ha concretat així mateix que la competència estatal sobre les bases i la coordinació de la planificació general de l'activitat econòmica comprèn no només l'ordenació del conjunt de l'economia sinó també l'ordenació de cada sector o subsector de l'activitat econòmica, i l'Estat pot actuar així en sectors molt específics de l'activitat econòmica sobre els quals les comunitats autònomes tenen atribuïdes competències, tal com ha afirmat reiteradament el Tribunal en relació amb múltiples sectors i subsectors econòmics (STC 225/1993, de 8 de juliol; 16/2018, de 22 de febrer; 32/2018, de 12 d'abril; 43/2018, de 26 d'abril; 63/2018, de 7 de juny; 80/2018, de 5 de juliol; 97/2018, de 19 de setembre; 102/2018, de 4 d'octubre; 85/2015, de 30 d'abril).

II

A més, el Reial decret llei incorpora determinades modificacions urgents mitjançant les seves disposicions finals primera a quarta.

La disposició final primera modifica el Reial decret llei 11/2020, de 31 de març, pel qual s'adopten mesures urgents complementàries en l'àmbit social i econòmic per fer front a la COVID-19.

Així, es modifica l'article 1 bis introduït al Reial decret llei 37/2020, de 22 de desembre, de mesures urgents per fer front a les situacions de vulnerabilitat social i econòmica en l'àmbit de l'habitatge i en matèria de transports, per tal de donar cobertura a les situacions

en què els procediments de desnonament i llançament afectin persones econòmicament vulnerables sense una alternativa residencial, fins i tot en les causes penals en què el llançament afecti persones que no tinguin un títol per habitar un habitatge.

Aquesta modificació s'empara en la competència exclusiva de l'Estat atribuïda per la regla 6a de l'article 149.1 de la Constitució espanyola, que atribueix a l'Estat la competència exclusiva en matèria de legislació processal.

La disposició final segona modifica la Llei 11/2020, de 30 de desembre, de pressupostos generals de l'Estat per a l'any 2021, als efectes, d'una banda, de derogar la disposició addicional sisena i, de l'altra, de modificar l'annex XII, de bonificacions portuàries.

Es deroga la disposició addicional sisena de la Llei 11/2020, de 30 de desembre, de pressupostos generals de l'Estat per a l'any 2021, en matèria d'absorció del Fons Europeu de Desenvolupament Regional, tenint en compte l'existència d'una regulació parcialment coincident de l'absorció del finançament procedent de la Unió Europea per part de l'Agència Estatal de Recerca i el Centre per al Desenvolupament Tecnològic Industrial, organismes públics adscrits al Ministeri de Ciència i Innovació, a la disposició addicional sisena del Reial decret llei 36/2020, de 30 de desembre, pel qual s'aproven mesures urgents per a la modernització de l'Administració pública i per a l'execució del Pla de recuperació, transformació i resiliència. D'aquesta manera, queda clar que la normativa aplicable en la matèria és la que conté el Reial decret llei esmentat.

Això a l'empara de la regla 16a de l'article 149.1 de la Constitució espanyola, que atribueix a l'Estat la competència exclusiva en matèria de foment i coordinació general de la recerca científica i tècnica.

D'altra banda, es modifica l'annex XII, de bonificacions portuàries, de la Llei 11/2020, de 30 de desembre, de pressupostos generals de l'Estat per a l'any 2021, amb la finalitat de esmenar determinats errors d'omissió en els quadres de diferents autoritats portuàries i els seus corresponents textos al peu, perquè sense aquestes modificacions no és possible una liquidació correcta de les taxes portuàries per a l'exercici 2021.

Les modificacions introduïdes es refereixen a:

–La inclusió d'un quadre de les bonificacions portuàries de l'article 245.3, de l'Autoritat Portuària de Santander (que figura com a annex d'aquest Reial decret llei).

–La inclusió de determinades frases finals en les bonificacions de l'article 245.3 bis, de les autoritats portuàries de Barcelona, Motril i Vilagarcía; i de l'article 182, de l'Autoritat Portuària de Las Palmas.

Es tracta d'una modificació urgent amb l'objectiu que les bonificacions que no recull el text actual de la Llei esmentada entrin en vigor en el termini més curt possible i es puguin aplicar de manera immediata, coincidint amb l'exercici anual, i amb això sigui possible una liquidació correcta de les taxes portuàries per a aquest exercici 2021.

La modificació de l'annex XII de la Llei 11/2020, de 30 de desembre, de pressupostos generals de l'Estat per a l'any 2021, es dicta d'acord amb la regla 20a de l'article 149.1 de la Constitució espanyola, que atribueix a l'Estat la competència exclusiva en matèria de ports d'interès general.

La disposició final tercera es refereix a l'habilitació per a les modificacions de determinats preceptes del Reial decret 849/1986, d'11 d'abril, pel qual s'aprova el Reglament del domini públic hidràulic, que desplega els títols preliminar, I, IV, V, VI, VII i VIII del text refós de la Llei d'aigües, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/2001, de 20 de juliol.

De conformitat amb això, les modificacions del Reial decret 849/1986, d'11 d'abril, pel qual s'aprova el Reglament del domini públic hidràulic, que desplega els títols preliminar, I, IV, V, VI i VII del text refós de la Llei d'aigües, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/2001, de 20 de juliol, aprovades mitjançant la disposició final cinquena de la Llei 11/2020, de 30 de desembre, de pressupostos generals de l'Estat per a l'any 2021, que afecten l'últim paràgraf de l'apartat a) de l'article 300, el primer paràgraf de l'article 303, l'últim paràgraf de l'apartat a) de l'article 307 i el primer paràgraf de l'article 310, es poden efectuar mitjançant una disposició amb rang de reial decret.

Es tracta de salvaguardar el rang reglamentari de les disposicions del Reial decret 849/1986, d'11 d'abril, pel qual s'aprova el Reglament del domini públic hidràulic, que desplega els títols preliminar, I, IV, V, VI i VII del text refós de la Llei d'aigües, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/2001, de 20 de juliol, que s'han modificat mitjançant la disposició final cinquena de la Llei 11/2020, de 30 de desembre, de pressupostos generals de l'Estat per a l'any 2021: l'últim paràgraf de l'apartat a) de l'article 300, el primer paràgraf de l'article 303, l'últim paràgraf de l'apartat a) de l'article 307 i el primer paràgraf de l'article 310.

La disposició final quarta modifica els preus bàsics del cànon de control d'abocaments del text refós de la Llei d'aigües, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/2001, de 20 de juliol.

Té per objecte modificar els preus bàsics del cànon de control d'abocaments del segon paràgraf de l'article 113.3 del text refós de la Llei d'aigües. El cànon de control d'abocaments es configura com un ingrés dels organismes de conca destinat a l'estudi, el control, la protecció i la millora del medi receptor. Així mateix, la seva finalitat ambiental de protecció de la qualitat de les aigües del domini públic hidràulic aconsella harmonitzar-ne la quantificació amb la que fixa la disposició addicional noranta-novena de la Llei 11/2020, de 30 de desembre, de pressupostos generals de l'Estat per a l'any 2021.

Tot això atenent el fet que la Llei 11/2020, de 30 de desembre, de pressupostos generals de l'Estat per a l'any 2021, conté dos preceptes que regulen els mateixos cànons amb quantificacions diferenciades:

D'una banda, la disposició addicional noranta-novena, d'actualització dels preus bàsics del cànon de control d'abocaments, estableix el següent:

«Amb efectes d'1 de gener de 2021 i vigència indefinida, de conformitat amb el que preveu el paràgraf segon de l'apartat 3 de l'article 113 del text refós de la Llei d'aigües, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/2001, de 20 de juliol, el preu bàsic per metre cúbic es fixa en 0,01751 euros per a l'aigua residual urbana i en 0,04377 euros per a l'aigua residual industrial.»

Per la seva banda, l'apartat dos de la disposició final novena estableix el següent:

«Dos. Es fa una nova redacció del paràgraf segon de l'apartat 3 de l'article 113, que queda redactat de la manera següent:

“El preu bàsic per metre cúbic es fixa en 0,01808 euros per a l'aigua residual urbana i en 0,04520 euros per a l'aigua residual industrial. Aquests preus bàsics es poden revisar periòdicament a les lleis de pressupostos generals de l'Estat.”»

A fi d'evitar les dificultats interpretatives i aplicables, amb els problemes consegüents de recaptació i jurisdiccionals, es proposa introduir aquesta disposició final que modifiqui el paràgraf segon de l'apartat 3 de l'article 113 del text refós de la Llei d'aigües, per tal de fixar-hi la quantia del preu bàsic per a aigües residuals urbanes i industrials, respectivament, i d'altra banda establir de manera expressa que queden sense efecte a partir de l'1 de gener de 2021 les quantificacions dels preus bàsics que difereixin del que preveu aquesta redacció.

Les disposicions finals tercera i quarta esmentades es dicten a l'empara de les regles 22a i 23a de l'article 149.1 de la Constitució espanyola, que atribueixen a l'Estat la competència exclusiva en matèria de legislació, ordenació i concessió de recursos i aprofitaments hidràulics quan les aigües passin per més d'una comunitat autònoma i de legislació bàsica sobre protecció del medi ambient, respectivament.

III

Aquest Reial decret llei s'estructura en dos articles, cinc disposicions finals i un annex. En l'articulat es fan les modificacions necessàries al text refós de la Llei general per a la defensa dels consumidors i usuaris, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/2007, de 16 de novembre, així com al reial decret legislatiu aprovatori del text esmentat.

I pel que fa a les disposicions finals, se significa que:

La disposició final primera modifica l'article 1 bis del Reial decret llei 11/2020, de 31 de març, pel qual s'adopten mesures urgents complementàries en l'àmbit social i econòmic per fer front a la COVID-19.

La disposició final segona modifica la Llei 11/2020, de 30 de desembre, de pressupostos generals de l'Estat per a l'any 2021.

La disposició final tercera es refereix a l'habilitació per a les modificacions de determinats preceptes del Reial decret 849/1986, d'11 d'abril, pel qual s'aprova el Reglament del domini públic hidràulic que desplega els títols preliminar, I, IV, V, VI, VII i VIII del text refós de la Llei d'aigües, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/2001, de 20 de juliol.

Per la seva banda, la disposició final quarta modifica els preus bàsics del cànon de control d'abocaments del segon paràgraf de l'article 113.3 del text refós de la Llei d'aigües, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/2001, de 20 de juliol.

La disposició final cinquena es refereix a l'entrada en vigor, i l'estableix per a l'endemà de la publicació en el «Butlletí Oficial de l'Estat».

L'annex es refereix al quadre de les bonificacions portuàries de l'Autoritat Portuària de Santander.

IV

El Tribunal Constitucional ha avalat de manera reiterada l'adopció de mesures amb impacte social en situacions excepcionals i de necessitat urgent. Aquest aval demana la concurrència material d'una motivació explícita i raonada de la necessitat i també formal, vinculada amb la urgència que impedeix acudir a la tramitació ordinària dels textos normatius. Aquest Reial decret llei compleix la doctrina reiterada del Tribunal Constitucional continguda en múltiples sentències, entre les quals es poden esmentar la 6/1983, de 4 de febrer, F 5; l'11/2002, de 17 de gener, F 4; la 137/2003, de 3 de juliol, F 3, i la 189/2005, de 7 juliol, F 3, entre moltes altres.

La seva motivació material deriva de la necessitat de poder afrontar les conseqüències greus de l'empitjorament de la vulnerabilitat de moltes persones consumidores atenent la conjuntura econòmica i social actual. I la necessitat extraordinària i urgent forma part del judici polític i d'oportunitat que correspon al Govern (novament STC 61/2018, de 7 de juny, FJ 4; 142/2014, d'11 de setembre, FJ 3).

Les mesures adoptades es consideren, a més, les necessàries amb caràcter imprescindible per atendre els interessos generals afectats, i hi ha (STC 139/2016, de 21 juliol, FJ 3) «una connexió de sentit o una relació d'adequació entre la situació definida que constitueix el pressupòsit habilitador i les mesures que s'adopten en el decret llei» (així, des d'un principi, STC 29/1982, de 31 de maig (RTC 1982, 29), FJ 3, fins a les més recents STC 96/2014, de 12 de juny (RTC 2014, 96), FJ 5, i 183/2014, de 6 de novembre (RTC 2014, 183), FJ 4).

Aquest Reial decret llei no afecta l'ordenament de les institucions bàsiques de l'Estat, els drets, els deures i les llibertats dels ciutadans que regula el títol I de la Constitució, el règim de les comunitats autònomes ni el dret electoral general.

En relació amb això, mitjançant les modificacions que s'operen al text refós de la Llei general per a la defensa dels consumidors i usuaris i altres lleis complementàries, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/2007, de 16 de novembre, es pretén reforçar la garantia de la defensa de les persones consumidores i usuàries, amb vista a protegir més eficaçment els interessos legítims d'aquells que es troben en una situació de vulnerabilitat, per al compliment adequat del manament que encomana als poders públics l'article 51.1 de la Constitució.

A aquests efectes, la inclusió de la figura de la persona consumidora vulnerable en la normativa estatal de defensa de les persones consumidores i usuàries no afecta el règim general del principi rector que recull l'article 51 de la Constitució, sinó que, seguint aquest manament constitucional, incorpora de manera expressa alguns elements per a la protecció necessària de persones i col·lectius que, encara que ja s'inferia de la normativa

vigent, en determinades ocasions podia no estar positivitzada de manera que fos efectiva, més en el marc de les circumstàncies extraordinàries que es deriven de la COVID-19.

En conseqüència, l'objectiu pretès és ampliar en tot cas la garantia de la protecció deguda dels drets de les persones consumidores i usuàries en situació de vulnerabilitat, i això en el marc general del text refós de la Llei general per a la defensa dels consumidors i usuaris, que recull la definició de consumidor i usuari amb caràcter general.

Es considera urgent i prioritari poder-ho fer, tenint en compte les circumstàncies actuals derivades en particular de la pandèmia, amb la incidència important que està tenint en les diverses relacions de consum o de servei en què es troben els consumidors i usuaris, i després de considerar, a més, que s'actua per al compliment adequat dels pronunciaments de les institucions comunitàries, que fan una referència expressa a altres factors i circumstàncies específiques més enllà de la situació econòmica en què es troben les persones consumidores i usuàries com a causes específiques de la seva vulnerabilitat.

Com ha assenyalat recentment la Comissió Europea en la Nova agenda del consumidor, de 13 de novembre de 2020, les vulnerabilitats dels consumidors s'han vist exacerbades per la pandèmia actual. De fet, la mateixa Comissió assenjala entre els impactes de la pandèmia sobre els consumidors «l'explotació de les vulnerabilitats financeres que hi havia des d'abans de la pandèmia però que han esdevingut més urgents». I això és així perquè, com s'hi recull expressament, «la pandèmia ha plantejat reptes significatius que afecten la vida quotidiana dels consumidors, sobretot en relació amb la disponibilitat i l'accessibilitat de productes i serveis, així com els viatges cap a la UE, des de la UE i dins de la UE». Com a punt important derivat de la pandèmia, la Comissió també crida l'atenció sobre «l'augment de les estafes als consumidors, les tècniques de comercialització enganyoses i el frau en les compres en línia, dels quals ha estat i segueix sent víctima un nombre creixent de consumidors».

Per tant, és urgent adequar la normativa bàsica estatal a aquests requeriments per evitar així a més l'obertura de procediments per incompliments de l'Estat en aquesta matèria que puguin instar les mateixes institucions comunitàries o com a conseqüència de demandes de les persones consumidores i usuàries vulnerables afectades, si es considera que no estan protegides adequadament.

D'altra banda, la urgència deriva de la necessitat de garantir un tracte igualitari en la protecció dels drets de les persones consumidores i usuàries que es trobin en situació de vulnerabilitat en relació amb les relacions de consum que les afectin de manera particular. En aquest sentit, es considera necessari amb urgència portar a terme la modificació de l'article 3 del text refós de la Llei general per a la defensa dels consumidors i usuaris, que té caràcter de normativa bàsica estatal, per la qual cosa és vinculant per a les comunitats autònomes, per tal de determinar un mínim comú de protecció a tot el territori de l'Estat d'aquestes persones que necessiten una protecció especial, sense perjudici que les comunitats autònomes, en exercici de les seves competències, puguin preveure a la seva normativa pròpia regulacions que siguin més favorables per a les persones consumidores i usuàries en situació de vulnerabilitat, però no disminuir la protecció que se'ls atorgui en virtut del text refós.

Amb la incorporació d'aquesta definició a l'article 3 del text refós, que té caràcter bàsic, es dona homogeneïtat a la normativa horitzontal de protecció a les persones consumidores, en línia amb els textos aprovats per les institucions europees, a més de clarificar-ne la naturalesa no estructural, sinó referida a relacions de consum específiques. Així mateix, s'evita la confusió i la falta de seguretat jurídica que pugui provocar l'ús de diferents termes en la normativa estatal i autonòmica per referir-se a una mateixa realitat.

En l'actualitat, el fet de no tenir un cos normatiu en l'àmbit nacional que protegeixi les persones consumidores vulnerables davant les infraccions de la normativa de consum posa en una situació de desprotecció especial aquestes persones davant la pandèmia actual, atès que no es disposa d'habilitacions legals –més enllà de la figura del real decret llei– per poder desplegar la normativa de protecció de les persones consumidores en aspectes tan importants com la informació precontractual que s'ha de facilitar en la contractació a distància, la presa en compte de situacions de vulnerabilitat en la interposició

de reclamacions davant incompliments contractuals o la informació concreta que s'ha de facilitar respecte a determinats productes de protecció davant la COVID-19 quan es destinin a determinats col·lectius vulnerables.

D'aquí ve la urgència d'incorporar la figura de la persona consumidora vulnerable en el text refós de la Llei general per a la defensa dels consumidors i usuaris, atès que amb això es pal·lia una llacuna de la nostra normativa que podia comportar una clara desprotecció de les persones consumidores vulnerables davant els efectes de la pandèmia actual.

Així mateix, aquesta modificació per la via d'urgència és òptima des del punt de vista de la tècnica normativa, perquè empara desplegaments més ràpids i eficaços de la llei per a matèries que no tenen rang de llei, sense haver de recórrer a la via del real decret llei.

Per la seva banda, la necessitat urgent d'incorporar a aquest Reial decret llei les modificacions que inclouen les disposicions finals primera a quarta es detalla a continuació.

Pel que fa a la modificació de l'article 1 bis del Reial decret 11/2020, de 31 de març, pel qual s'adopten mesures urgents complementàries en l'àmbit social i econòmic per fer front a la COVID-19, que es va introduir mitjançant el Reial decret llei 37/2020, de 22 de desembre, de mesures urgents per fer front a les situacions de vulnerabilitat social i econòmica en l'àmbit de l'habitatge i en matèria de transports, deriva de la necessitat de donar cobertura immediata a les situacions en què els procediments de desnonament i llançament afectin persones econòmicament vulnerables sense una alternativa residencial, fins i tot en les causes penals en què el llançament afecti persones que no tinguin un títol per habitar un habitatge.

Respecte a la urgència de modificar la Llei 11/2020, de 30 de desembre, de pressupostos generals de l'Estat per a l'any 2021, a l'efecte, d'una banda, de derogar la disposició addicional sisena, se significa que la urgència queda justificada tenint en compte l'existència d'una regulació parcialment coincident de l'absorció del finançament procedent de la Unió Europea per part de l'Agència Estatal de Recerca i el Centre per al Desenvolupament Tecnològic Industrial a la disposició addicional sisena del Reial decret llei 36/2020, de 30 de desembre, pel qual s'aproven mesures urgents per a la modernització de l'Administració pública i per a l'execució del Pla de recuperació, transformació i resiliència, per la qual cosa es precisa que la normativa aplicable és la que conté el Reial decret llei esmentat.

D'altra banda, és molt urgent modificar les bonificacions portuàries per permetre que les bonificacions que no recull el text actual de la Llei esmentada entrin en vigor com més aviat millor, amb la finalitat que es puguin aplicar de manera immediata, coincidint amb l'exercici anual, i amb això sigui possible una liquidació correcta de les taxes portuàries per a aquest exercici 2021.

Pel que fa a les modificacions a què es refereixen les disposicions finals tercera i quarta se significa que la necessitat extraordinària i urgent de la modificació dels preus bàsics del cànon de control d'abocaments es justifica en el fet de proporcionar seguretat jurídica als seus destinataris, així com en la consideració de la conjuntura econòmica actual, la qual requereix afavorir l'activitat dels operadors afectats, en equilibri amb la política de protecció de la qualitat de les aigües del domini públic hidràulic (com assenyala, per totes, el FJ 4.f) de la ja esmentada STC 61/2018, de 13 de juny).

Per la seva banda, la coherència de l'ordenament jurídic respecte de la salvaguarda del rang reglamentari de les modificacions del Reglament del domini públic hidràulic es justifica en la necessitat de la seva concreció «en un termini més breu que el requerit per la via normal o pel procediment d'urgència per a la tramitació parlamentària de les lleis» (STC 31/2011, de 17 de març, FJ 4; 137/2011, de 14 de setembre, FJ 6, i 100/2012, de 8 de maig, FJ 8).

El Reial decret llei respon, així mateix, als principis de necessitat, eficàcia, proporcionalitat, seguretat jurídica, transparència i eficiència, tal com exigeix la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques. La necessitat i l'eficàcia es basen en l'interès general en què es fonamenten les mesures de protecció que s'estableixen per als qui són més vulnerables en l'àmbit dels consumidors i usuaris, de manera que es pugui garantir en el context de la situació actual la defensa

adequada dels seus drets com a persones consumidores vulnerables que són objecte d'una protecció especial. Així mateix, les modificacions que el Reial decret llei incorpora en els altres àmbits objecte de regulació es consideren necessàries atesa la urgència que té donar solució a les qüestions posades de manifest en cada cas. Es compleix també el principi de proporcionalitat, perquè conté les mesures que es consideren imprescindibles per a la consecució dels objectius esmentats prèviament (STC 139/2016, de 21 juliol). És coherent amb l'ordenament jurídic vigent, atès que es modifica aquest considerant les motivacions manifestades, i s'ajusta, per això, al principi de seguretat jurídica, i, finalment, pel que fa al principi de transparència, aquesta norma està exempta dels tràmits de consulta pública, audiència i informació pública per tal com es tracta d'un reial decret llei.

En virtut d'això, fent ús de l'autorització que conté l'article 86 de la Constitució espanyola, a proposta del ministre de Consum, i amb la deliberació prèvia del Consell de Ministres a la reunió del dia 19 de gener de 2021,

DISPOSO:

Article primer. *Modificació del text refós de la Llei general per a la defensa dels consumidors i usuaris i altres lleis complementàries, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/2007, de 16 de novembre.*

El text refós de la Llei general per a la defensa dels consumidors i usuaris i altres lleis complementàries, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/2007, de 16 de novembre, queda modificat de la manera següent:

U. Es modifica l'article 3, que queda redactat de la manera següent:

«Article 3. *Conceptes de consumidor i usuari i de persona consumidora vulnerable.*

1. Als efectes d'aquesta Llei, i sense perjudici del que disposen expressament els llibres tercer i quart, són consumidors o usuaris les persones físiques que actuïn amb un propòsit aliè a la seva activitat comercial, empresarial, ofici o professió.

Són també consumidors als efectes d'aquesta norma les persones jurídiques i les entitats sense personalitat jurídica que actuïn sense ànim de lucre en un àmbit aliè a una activitat comercial o empresarial.

2. Així mateix, als efectes d'aquesta Llei i sense perjudici de la normativa sectorial que sigui aplicable en cada cas, tenen la consideració de persones consumidores vulnerables respecte de relacions concretes de consum les persones físiques que, de manera individual o col·lectiva, per les seves característiques, necessitats o circumstàncies personals, econòmiques, educatives o socials, es troben, encara que sigui territorialment, sectorialment o temporalment, en una situació especial de subordinació, indefensió o desprotecció que els impedeix l'exercici dels seus drets com a persones consumidores en condicions d'igualtat.»

Dos. Es modifica l'article 8, que queda redactat en els termes següents:

«Article 8. *Drets bàsics dels consumidors i usuaris.*

1. Són drets bàsics dels consumidors i usuaris i de les persones consumidores vulnerables:

- a) La protecció contra els riscos que puguin afectar la seva salut o seguretat.
- b) La protecció dels seus legítims interessos econòmics i socials; en particular enfront de les pràctiques comercials deslleials i la inclusió de clàusules abusives en els contractes.
- c) La indemnització dels danys i la reparació dels perjudicis soferts.
- d) La informació correcta sobre els diferents béns o serveis i l'educació i divulgació per facilitar el coneixement sobre el seu adequat ús, consum o gaudi.

e) L'audiència en consulta, la participació en el procediment d'elaboració de les disposicions generals que els afecten directament i la representació dels seus interessos, a través de les associacions, agrupacions, federacions o confederacions de consumidors i usuaris legalment constituïdes.

f) La protecció dels seus drets mitjançant procediments eficaços, en especial en relació amb les persones consumidores vulnerables.

2. Els drets de les persones consumidores vulnerables han de tenir una atenció especial, que s'ha de recollir reglamentàriament i en la normativa sectorial que sigui aplicable en cada cas. Els poders públics han de promocionar polítiques i actuacions que tendeixin a garantir els seus drets en condicions d'igualtat, d'acord amb la situació concreta de vulnerabilitat en què es trobin, i han de tractar d'evitar, en tot cas, tràmits que puguin dificultar l'exercici d'aquests.»

Tres. S'introdueix un apartat 3 a l'article 17 amb la redacció següent:

«3. En el compliment del que disposen els apartats anteriors s'ha de prestar una atenció especial als sectors que, a causa de la seva complexitat o característiques pròpies, tinguin una proporció més gran de persones consumidores vulnerables entre els seus clients o usuaris, atenent de manera precisa les circumstàncies que generen la situació de concreta vulnerabilitat.»

Quatre. Es modifica l'apartat 2 de l'article 18, que queda redactat en els termes següents:

«2. Sense perjudici de les exigències concretes que s'estableixin per reglament i de la normativa sectorial que sigui aplicable en cada cas, que han de prestar una atenció especial a les persones consumidores vulnerables, tots els béns i serveis posats a disposició dels consumidors i usuaris han de ser de fàcil accés i comprensió i, en tot cas, han d'incorporar, adjuntar o, en darrera instància, permetre obtenir de manera clara i comprensible informació veraç, eficaç i suficient sobre les seves característiques essencials, en particular sobre les següents:

- a) Nom i adreça completa del productor.
- b) Naturalesa, composició i finalitat.
- c) Qualitat, quantitat, categoria o denominació usual o comercial, si en tenen.
- d) Data de producció o subministrament i lot, quan sigui exigible per reglament, termini recomanat per a l'ús o consum o data de caducitat.
- e) Instruccions o indicacions per al seu correcte ús o consum, així com la gestió correcta dels seus residus, advertències i riscos previsibles.»

Cinc. Es modifica l'article 19, que queda redactat de la manera següent:

«Article 19. *Principi general i pràctiques comercials.*

1. Els legítims interessos econòmics i socials dels consumidors i usuaris s'han de respectar en els termes que estableix aquesta norma, i s'ha d'aplicar, a més, el que preveuen les normes civils i mercantils, les regulacions sectorials d'àmbit estatal, així com la normativa comunitària i autonòmica que siguin aplicables.

2. Sense perjudici del que disposen els apartats següents, per a la protecció dels legítims interessos econòmics i socials dels consumidors i usuaris, les pràctiques comercials dels empresaris dirigides a ells estan subjectes al que disposen aquesta Llei, la Llei 3/1991, de 10 de gener, de competència deslleial, i la Llei 7/1996, de 15 de gener, d'ordenació del comerç detallista, no obstant la normativa sectorial que sigui aplicable en cada cas. A aquests efectes, es consideren pràctiques comercials dels empresaris amb els consumidors i usuaris qualsevol acte, omissió, conducta, manifestació o comunicació comercial, incloses la publicitat i la comercialització, directament relacionada amb la promoció, la venda o el subministrament de béns o

serveis, inclosos els béns immobles, així com els drets i les obligacions, amb independència que s'efectuï abans, durant o després d'una operació comercial.

No tenen la consideració de pràctiques comercials les relacions de naturalesa contractual, que es regeixen de conformitat amb el que preveu l'article 59.

3. El que disposa l'apartat anterior no obsta a l'aplicació de:

a) Les normes que regulin les pràctiques comercials que puguin afectar la salut i seguretat dels consumidors i usuaris, incloses les relatives a la seguretat de béns i serveis.

b) Les normes sobre certificació i grau de puresa dels objectes fabricats amb metalls preciosos.

4. Les normes que preveu aquesta Llei en matèria de pràctiques comercials i les que regulen les pràctiques comercials en matèria de medicaments, etiquetatge, presentació i publicitat dels productes, indicació de preus, aprofitament per torn de béns immobles, crèdit al consum, comercialització a distància de serveis financers destinats als consumidors i usuaris, comerç electrònic, inversió col·lectiva en valors mobiliaris, normes de conducta en matèria de serveis d'inversió, oferta pública o admissió de cotització de valors i assegurances, inclosa la mediació i qualssevol altres normes de caràcter sectorial que regulin aspectes concrets de les pràctiques comercials deslleials previstos a les normes comunitàries prevalen en cas de conflicte sobre la legislació de caràcter general aplicable a les pràctiques comercials deslleials.

L'incompliment de les disposicions a què fa referència aquest apartat es considera en tot cas una pràctica deslleial per enganyosa, en els mateixos termes que els que disposa l'article 19.2 de la Llei 3/1991, de 10 de gener, de competència deslleial, en relació amb les pràctiques enganyoses que regulen els articles 20 a 27 de la Llei esmentada.

5. En relació amb les pràctiques comercials relatives a serveis financers i béns immobles, i en l'àmbit de les telecomunicacions o energètic, es poden establir normes legals o reglamentàries que ofereixin una protecció més gran al consumidor o usuari.

6. Les polítiques públiques que incideixen en l'àmbit del consum i les pràctiques comercials orientades a les persones consumidores vulnerables han d'estar destinades, si s'escau i sempre dins de l'àmbit de les relacions entre consumidors o usuaris i empresaris, a preveure i remoure, sempre que sigui possible, les circumstàncies que generen la situació de vulnerabilitat, així com a pal·liar-ne els efectes, en particular en relació amb les comunicacions comercials o la informació precontractual facilitada, l'atenció postcontractual o l'accés a béns o serveis bàsics.»

Sis. Es modifica l'apartat 2 de l'article 20 i s'hi afegeix un apartat 3, que queden redactats de la manera següent:

«2. A l'efecte del compliment del que preveu l'apartat anterior, i sense perjudici de la normativa sectorial que si s'escau sigui aplicable, la informació necessària que ha d'incloure l'oferta comercial s'ha de facilitar als consumidors o usuaris, principalment quan es tracti de persones consumidores vulnerables, en termes clars, comprensibles, verços i en un format fàcilment accessible, de manera que assegurin la seva comprensió adequada i permetin la presa de decisions òptimes per als seus interessos.

3. L'incompliment del que disposen els apartats anteriors es considera una pràctica deslleial per enganyosa en els mateixos termes que els que estableix l'article 7 de la Llei 3/1991, de 10 de gener, de competència deslleial.»

Set. Es modifica la lletra c) de l'article 43, que queda redactada de la manera següent:

«c) Els béns o serveis sobre els quals es produeixen més reclamacions o en els quals, pel tipus d'aquestes, es pugui deduir raonablement que hi ha situacions

especialment lesives per als drets dels consumidors i usuaris o que afectin, en particular, les persones consumidores vulnerables.»

Vuit. S'incorpora un segon paràgraf a l'apartat 1 de l'article 60, que queda redactat de la manera següent:

«1. Abans que el consumidor i usuari quedi vinculat per un contracte i l'oferta corresponent, l'empresari li ha de facilitar de manera clara i comprensible, llevat que sigui manifesta pel context, la informació rellevant, veraç i suficient sobre les característiques principals del contracte, en particular sobre les seves condicions jurídiques i econòmiques.

Sense perjudici de la normativa sectorial que si s'escau sigui aplicable, els termes en què se subministri la informació esmentada, principalment quan es tracti de persones consumidores vulnerables, a més de clars, comprensibles, veraces i suficients, s'han de facilitar en un format fàcilment accessible, i s'ha de garantir si s'escau l'assistència necessària, de manera que assegurin la seva comprensió adequada i permetin la presa de decisions òptimes per als seus interessos.»

Article segon. *Modificació del Reial decret legislatiu 1/2007, de 16 de novembre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei general per a la defensa dels consumidors i usuaris i altres lleis complementàries.*

Es modifica l'apartat 2 de la disposició final primera del Reial decret legislatiu 1/2007, de 16 de novembre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei general per a la defensa dels consumidors i usuaris i altres lleis complementàries, que queda redactat de la manera següent:

«2. Els articles 8, 9, 17.1 i 3, 18, 23.1 i 3, 25 i 26; els capítols III i V del títol I del llibre primer i el títol IV del llibre primer tenen caràcter bàsic ja que es dicten a l'empara de les competències que corresponen a l'Estat en l'article 149.1.1a, 13a i 16a de la Constitució espanyola.»

Disposició final primera. *Modificació del Reial decret llei 11/2020, de 31 de març, pel qual s'adopten mesures urgents complementàries en l'àmbit social i econòmic per fer front a la COVID-19.*

El Reial decret llei 11/2020, de 31 de març, pel qual s'adopten mesures urgents complementàries en l'àmbit social i econòmic per fer front a la COVID-19, es modifica en els termes següents:

U. Es modifiquen el títol i l'apartat 1 de l'article 1 bis, que queden redactats de la manera següent:

«Article 1 bis. *Suspensió durant l'estat d'alarma del procediment de desnonament i dels llançaments per a persones econòmicament vulnerables sense alternativa residencial en els supòsits dels apartats 2n, 4t i 7è de l'article 250.1 de la Llei 1/2000, de 7 de gener, d'enjudiciament civil, i en aquells altres en què el desnonament tingui la causa en un procediment penal.*

1. Des de l'entrada en vigor d'aquest Reial decret llei i fins que finalitzi l'estat d'alarma declarat pel Reial decret 926/2020, de 25 d'octubre, pel qual es declara l'estat d'alarma per contenir la propagació d'infeccions causades pel SARS-CoV-2, prorrogat pel Reial decret 956/2020, de 3 de novembre, en tots els judicis verbals en què se substanciïn les demandes a les quals es refereixen els apartats 2n, 4t i 7è de l'article 250.1 de la Llei 1/2000, de 7 de gener, d'enjudiciament civil, i en els altres processos penals en què se substanciï el llançament de l'habitatge habitual de les persones que l'estiguin habitant sense cap títol habilitador per fer-ho, el jutge té la facultat de suspendre el llançament fins que finalitzi l'estat d'alarma.

Aquestes mesures de suspensió que s'estableixen amb caràcter extraordinari i temporal deixen de tenir efecte en tot cas així que finalitzi l'estat d'alarma declarat pel Reial decret 926/2020, de 25 d'octubre, prorrogat pel Reial decret 956/2020, de 3 de novembre.»

Dos. Es modifiquen les lletres b) i c) de l'apartat 7 de l'article 1 bis, que queden redactades de la manera següent:

«b) Quan s'hagi produït en un immoble de propietat d'una persona física o jurídica que el tingui cedit per qualsevol títol vàlid en dret a una persona física que hi tingui el seu domicili habitual o la segona residència degudament acreditada.

c) Quan l'entrada o la permanència a l'immoble s'hagi produït mitjançant la intimidació o la violència sobre les persones.»

Disposició final segona. *Modificació de la Llei 11/2020, de 30 de desembre, de pressupostos generals de l'Estat per a l'any 2021.*

Amb efectes des de l'1 de gener de 2021, la Llei 11/2020, de 30 de desembre, de pressupostos generals de l'Estat per a l'any 2021, queda modificada de la manera següent:

U. Es deroga la disposició addicional sisena.

Dos. Es modifica l'annex XII, de bonificacions portuàries, de la Llei 11/2020, de 30 de desembre, de pressupostos generals de l'Estat per a l'any 2021, en el sentit següent:

1. En l'Autoritat Portuària de Barcelona, en les bonificacions 245.3 bis, s'inclou una última frase: «Les liquidacions d'aquestes taxes amb data de meritació a partir del dia 1 de novembre de 2020, practicades abans de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, tenen la consideració de provisionals i es poden revisar, mitjançant l'aplicació de la present bonificació, a sol·licitud del subjecte passiu formulada abans que transcorri el termini de dos mesos a comptar de l'entrada en vigor d'aquesta Llei.»

2. En l'Autoritat Portuària de Las Palmas, en les bonificacions de l'article 182, s'inclou la frase: «(c) C= Tones mogudes/metres quadrats de superfície atorgada en concessió. S'ha d'aplicar sobre la taxa d'ocupació de la superfície atorgada en concessió o autorització.»

3. En l'Autoritat Portuària de Motril, en les bonificacions 245.3 bis, s'inclou una última frase: «Aquestes bonificacions són aplicables a les taxes meritades a partir de l'1 de març de 2020.»

4. En l'Autoritat Portuària de Vilagarcía, en la bonificació 245.3 bis, s'inclou una última frase: «L'efecte multiplicatiu de les bonificacions compatibles amb les de l'article 245.3 no pot superar el 40% de bonificació a la quota de la taxa corresponent.»

5. En l'Autoritat Portuària de Santander, en les bonificacions 245.3, s'inclou un primer quadre complet, que figura a l'annex d'aquest Reial decret llei.

Disposició final tercera. *Habilitació per a modificacions de determinats preceptes del Reial decret 849/1986, d'11 d'abril, pel qual s'aprova el Reglament del domini públic hidràulic que desplega els títols preliminar, I, IV, V, VI, VII i VIII del text refós de la Llei d'aigües, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/2001, de 20 de juliol.*

Les modificacions del Reial decret 849/1986, d'11 d'abril, pel qual s'aprova el Reglament del domini públic hidràulic, que desplega els títols preliminar, I, IV, V, VI i VII del text refós de la Llei d'aigües, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/2001, de 20 de juliol, aprovades mitjançant la disposició final cinquena de la Llei 11/2020, de 30 de desembre, de pressupostos generals de l'Estat per a l'any 2021, que afecten l'últim paràgraf de l'apartat a) de l'article 300, el primer paràgraf de l'article 303, l'últim paràgraf de l'apartat a) de l'article 307 i el primer paràgraf de l'article 310, es poden efectuar mitjançant una disposició amb rang de reial decret.

Disposició final quarta. *Modificació dels preus bàsics del cànon de control d'abocaments del text refós de la Llei d'aigües, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/2001, de 20 de juliol.*

Es modifica el paràgraf segon de l'apartat 3 de l'article 113 del text refós de la Llei d'aigües, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/2001, de 20 de juliol, que queda redactat de la manera següent:

«El preu bàsic per metre cúbic es fixa en 0,01751 euros per a l'aigua residual urbana i en 0,04377 euros per a l'aigua residual industrial. Aquests preus bàsics es poden revisar periòdicament a les lleis de pressupostos generals de l'Estat.»

Disposició final cinquena. *Entrada en vigor.*

Aquest Reial decret llei entra en vigor l'endemà de la publicació en el «Butlletí Oficial de l'Estat».

Madrid, 19 de gener de 2021.

FELIPE R.

El president del Govern,
PEDRO SÁNCHEZ PÉREZ-CASTEJÓN

ANNEX

Autoritat Portuària de Santander

Bonificacions 2021 (art. 245.3) per incentivar tràfics i serveis marítics que coadjuvin al desenvolupament econòmic o social

Tràfics i serveis marítics, prioritaris o estratègics	Codis aranzelaris	Taxa del vaixell		Taxa de la mercaderia		Taxa del passatge		Condicions d'aplicació específiques
		Tram	Valor	Tram	Valor	Tram	Valor	
Creuers turístics		1a escala	10 %			1a escala	10 %	S'aplica, si s'escau, igual des de la primera escala operada a partir de l'entrada en vigor de la present Llei de vaixells de la mateixa companyia naviliera, si supera el tràfic mínim indicat al tram.
		De 2 a 6 escales	25 %			De 2 a 6 escales	25 %	
		Més de 6 escales	40 %			Més de 6 escales	40 %	
Contenidors entrada/sortida marítima en servei marítim regular. Càrrega i descàrrega per elevació («lift on-lift off» o «lo-lo»)		De 10 a 20 escales	20 %	De 1.000 a 2.500 TEU	20 %			S'aplica, si s'escau, igual des de la primera escala operada a partir de l'entrada en vigor de la present Llei, si el servei marítim supera el tràfic mínim indicat al tram. TEU (Twenty Equivalent Unit). Unitat de contenidor equivalent a 20 peus. Per a nous serveis, en el cas de començar les operacions durant l'any, els intervals s'han de fer proporcionals al temps transcorregut des de la primera operació fins a final d'any.
		De 21 a 40 escales	30 %	De 2.501 a 5.000 TEU	30 %			
		Més de 40 escales	40 %	Més de 5.000 TEU	40 %			
Contenidors buits, entrada/sortida marítima en servei marítim regular. Càrrega i descàrrega per elevació («lift on-lift off» o «lo-lo»)				Des del primer TEU	40 %			S'aplica igual des del primer TEU operat a partir de l'entrada en vigor de la present Llei, sempre que els contenidors es transportin en un servei marítim regular.
Contenidors «ro-ro» en servei marítim regular				Més de 500 TEU	40 %			S'aplica si s'escau igual des del primer TEU operat a partir de l'entrada en vigor de la present Llei, si el servei marítim regular supera el tràfic mínim indicat. Per a nous serveis, en el cas de començar les operacions durant l'any, els intervals s'han de fer proporcionals al temps transcorregut des de la primera operació fins a final d'any. Aquesta bonificació és incompatible amb la que estableix l'article 245.3 bis.
Mercaderia general en elements de transport no acompanyat, en servei marítim regular de transport marítim de curta distància, en vaixells «con-ro» o «ro-ro»		Entre 80-95 escales	25 %	De 50.000 a 100.000 t	10 %			S'aplica, si s'escau, igual des de la primera escala operada a partir de l'entrada en vigor de la present Llei, si el servei marítim supera el tràfic mínim indicat al tram. Aquesta bonificació és incompatible amb la que estableix l'article 245.3 bis.
		Més de 95 escales	30 %	Més de 100.000 t	20 %			

Tràfics i serveis marítims, prioritaris o estratègics	Codis aranzelaris	Taxa del vaixell		Taxa de la mercaderia		Taxa del passatge		Condicions d'aplicació específiques
		Tram	Valor	Tram	Valor	Tram	Valor	
Passatgers i vehicles en règim de passatge i mercaderia general en elements de transport, en servei marítim regular de transport marítim de curta distància, en vaixells «ro-pax» o «ferry»		De 150 a 190 escales	30 %	De 400.000 a 500.000 t	20 %	Entre 160.000 i 200.000 pax	30 %	S'aplica, si s'escau, igual des de la primera escala operada a partir de l'entrada en vigor de la present Llei, si el servei marítim supera el tràfic mínim indicat al tram. S'aplica tant als passatgers com als vehicles en règim de passatge. Aquesta bonificació és incompatible amb la que estableix l'article 245.3 bis.
		Més de 190 escales	40 %	Més de 500.000 t	30 %	Més de 200.000 pax	40 %	
Vehicles en règim de mercaderia en servei marítim «ro-ro»	8703E-8703F-8703G-8703H-8703I-8703J-8703K-8703L	Més de 80 escales	10 %					S'aplica, si s'escau, igual des de la primera escala operada a partir de l'entrada en vigor de la present Llei, si el servei marítim supera el tràfic mínim indicat al tram. Aquesta bonificació és incompatible amb la que estableix l'article 245.3 bis.
Vehicles en règim de mercaderia	8703E-8703F-8703G-8703H-8703I-8703J-8703K-8703L			Entre 50.000 u. i 100.000 u.	5 %			S'aplica, si s'escau, igual des de la primera unitat operada a partir de l'entrada en vigor de la present Llei, d'una mateixa marca o de diferents marques que pertanyin a un mateix grup destinat a la fabricació de vehicles, si se supera el tràfic mínim indicat al tram.
				Entre 100.001 u. i 150.000 u.	10 %			
				Més de 150.000 u.	15 %			
Servei marítim «ro-ro» de mercaderia general		De 10 a 20 escales	20 %					S'aplica, si s'escau, igual des de la primera escala operada a partir de l'entrada en vigor de la present Llei, si el servei marítim supera el tràfic mínim indicat al tram, i només per a vaixells de més de 40.000 GT. Tant per al còmput d'escales com per a la bonificació, només es tenen en compte les escales que superin els 40.000 GT. Aquesta bonificació és incompatible amb la que estableix l'article 245.3 bis.
		De 21 a 40 escales	25 %					
		Més de 40 escales	30 %					

Tràfics i serveis marítims, prioritaris o estratègics	Codis aranzelaris	Taxa del vaixell		Taxa de la mercaderia		Taxa del passatge		Condicions d'aplicació específiques
		Tram	Valor	Tram	Valor	Tram	Valor	
Connectivitat marítima I: serveis «ro-ro» de transport marítim de curta distància, amb vaixells «ro-ro»/«con-ro». Creació de nous serveis marítims regulars «ro-ro»/«con-ro». (*)				Des del primer remolc/ semiremolc/ camió/ contenidor que compleixi les condicions específiques. No és aplicable a MAFI ni Cassette, ni a vehicles o elements de transport en règim de mercaderia.	40 %			S'aplica a totes les escales de serveis marítims regulars de transport marítim de curta distància, de vaixells «ro-ro»/«con-ro», creats l'any en curs o l'any anterior. Es considera que es crea un nou servei marítim regular si es genera un nou servei d'aquestes característiques com a mínim amb dues freqüències setmanals. Aquesta bonificació és incompatible amb la que estableix l'article 245.3 bis.
Connectivitat marítima II: serveis «ro-ro» de transport marítim de curta distància amb vaixells «ro-ro»/«con-ro». Increment o manteniment de tràfic en serveis marítims regulars «ro-ro»/«con-ro».				Des del primer remolc/ semiremolc/ camió/ contenidor que compleixi les condicions específiques. No és aplicable a MAFI ni Cassette, ni a vehicles o elements de transport en règim de mercaderia.	40 %			S'aplica a totes les escales de serveis marítims regulars de transport marítim de curta distància, de vaixells «ro-ro»/«con-ro», que mantinguin o incrementin el tràfic, mesurat en tones, respecte a la mitjana dels dos anys anteriors. Serveis marítims d'almenys dues freqüències setmanals. Aquesta bonificació és incompatible amb la que estableix l'article 245.3 bis.
Servei marítim de sòlids a granel		De 15 a 25 escales	5%					S'aplica, si s'escau, igual des de la primera escala operada a partir de l'entrada en vigor de la present Llei, si el servei marítim supera el tràfic mínim indicat al tram, i només per a vaixells de més de 25.000 GT. Tant per al còmput d'escales com per a la bonificació, només es tenen en compte les escales que superin els 25.000 GT.
		Més de 25 escales	10%					